

Semnificatia motivelor literare din balada pastorală Miorita

Motivul jertfei rituale (versurile 1-21).

Balada începe prin descrierea unui cadru spațial de o frumusețe nepamănteană, în care turmele coboară "la vale", ca și când s-ar fi intrupat din timpul mitic.

Cele două metafore inițiale ("picior de plai" și "gura de rai") caracterizează un spațiu paradisiac, în a cărui solemnitate hieratică se va savărsi "nuntirea" cosmică a celui "nenunțit" în ordinea terestră.

Metafora "gurii de rai" ca și repetarea cifrei "trei" ("Trei turme de miei / Cu trei ciobaneii") devin însemnele sacre ale unui topos neobisnuit, în care se va savărsi jertfa ca răscumpărare a integrității Creatiei dintai.

În lumina tarziului de toamnă, doi dintre pastori pun la cale uciderea celui de-al treilea (caracterizat ca fiindu-le superior adică fiind un ales).

Este mai puțin important dacă aceștia sunt doi ucigași sau doi sacerdoți chemați să înlăduiască sacrificiul; important este că moartea ciobanului moldovean poate fi privită ca o jertfă rituală prin care omul se întoarce în Universul din care s-a rupt prin naștere, reconstituind astfel superba lui integritate; de aici, feeria nupțială din final - imagine a unui Cosmoi răscumpărat prin jertfă. Destinul ființei umane fiind cosmic, momentul morții tânărului baci este legat de rotația planetelor ("Pe l-apus de soare") și coincide cu noaptea astrului. În prima secvență a textului, folosirea dativului etic ("Ca să mi-l omoare") poate exprima compasiunea autorului anonim față de cel harazit morții.

Dintre mijloacele de expresivitate artistică ale primei secvențe, mai pot fi menționate: diminutivele ("ciobaneii"), anafora ("Unu-i moldovan, / Unu-i ungurean / Și unu-i vrancean"), epitetele ("ortoman", "mandre", "învătați", "barbați").

Motivul animalului oracular (versurile 22-46) amintește de animalul vorbitor din basme, cu deosebirea că, în baladă, cuvintele mioarei au rol premonitor "Dar cea miorita Cu lână plavă De trei zile-ncoace Gura nu-i mai tace, Iarba nu-i mai place."

Folosirea, în primul vers, a formei "cea miorita" (și nu "o miorita") arată că este vorba despre o anumită mioară, subliniind unicitatea celei care avea presimțirea morții stăpanului său; diminutivele și epitetele ("draguta mioară", "bolnavioară", "miorita", "dragutule bace", "miorita laie") relevă legătura dintre mioară și tânărul cioban. Din această cauză, zbuciumul ei launtric (subliniat prin repetiție și dialog) este copleșitor:

"-Miorita laie, Laie, bucalaie, De trei zile-ncoace Gura nu-ți mai tace! Ori iarba nu-ți place, . Ori ești bolnavioară, Draguta mioară? "

Al treilea episod al baladei este testamentul Ciobanului moldovean.

Dacă primele două fragmente sunt epice, testamentul este un monolog liric de sublimă seninătate; din silabele lui pure, se desprinde ideea că omul este trecător (muritor), că ucigașul este chiar

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

soarta omeneasca. in aceasta lumina, versul "Si de-a fi sa mor" are sensul lui "Daca imi va fi sortit sa mor". Aceasta constiinta a atotputerniciei destinului va conferi testamentului o minunata seninatate. Sarcina ingroparii le revine celor doi pastori, numai locul contopirii cu tarana trebuie sa fie ales "in dosul stanii", ca o prelungire a vietii in moarte.

Versurile care urmeaza accentueaza nota elegiaca, prin folosirea paralelismului sintactic si a repetitiei:

"Iar la cap sa-mi pui Fluieras de fag, Mult zice cu drag! Fluieras de os, Mult zice duios! Fluieras de soc, Mult zice cu foc! Vantul cand a bate, Prin ele-a razbate S-oile s-or strange, Pe mine m-or plange, Cu lacrimi de sange "

Metafora oilor care plang "cu lacrimi de sange" reprezinta bocitoarele care, in ritualul funebru, insotesc mortul la groapa si-l plang.

Impresionanta este insa vointa pastorului de a-si transforma nenorocul intr-un sublim moment al reintoarcerii in Univers:

"Sa le spui curat Ca m-am insurat C-o mandra craiasa, A lumii mireasa; Ca la nunta mea A cazut o stea; Soarele si luna Mi-au tinut cununa. Brazii si paltinasi l-am avut nuntasi, Preoti, muntii mari, Paseri, lautari, Pasarele mii Si stele faciii!"

Aceste versuri cuprind alegoria moarte-nunta (reluata in final si alcatuita dintr-un sir de metafore de o mare frumusetate).

In termeni mitici, daca sufletul omului este celest (cum afirmau anticii), baciul moldovean reprezinta "Strainul" in lumea terestra. Decazut temporar din patria originara, el va pastra in suflet nostalgia seninatatii si pe cea a eternului, constiinta ca fiecare om este solidar cu steaua lui. Din aceasta cauza, intoarcerea la origini va deveni fastuoasa "nunta" iar moartea va fi transfigurata intr-o "mandra craiasa".

Dar, cum acest destin le este dat tuturor oamenilor ("A lumii mireasa"), tanarul devine un personaj arhetipal.

Acceptarea mortii (atat de mult discutata) nu este decat o astamparare a setei de eternitate, prin intoarcerea vremelnice in vesnic; de aici, feeria nuptiala la care iau parte elementele intregului Univers.

in interiorul testamentului, se mai reliefeaza doua portrete: al maicutei indurerate si al fiului disparut din viata. Primul (realizat cu ajutorul epitetului "batrana" si ai gerunziilor) reprezinta chiar chipul Durerii, este imaginea - suma a tuturor mamelor care, de la Fecioara Maria incoace, isi cauta fiii disparuti in moarte; cel de al doilea este un portret metaforic al carui termeni sunt elemente ale naturii.

Ultima secventa a textului constituie o reluare a alegoriei moarte-nunta, iar frumusetatea sublima a cadrului ar putea sugera ca jertfa s-a savarsit: insotit de sunetele sacre ale liturghiei cosmice, sufletul se intoarce in lumea celesta rascumparandu-i fiinta eterna.

Alegoria moarte-nunta constituie cel mai frumos episod al baladei pastorale "Miorita"; ea a fost inspirata de obiceiul popular ca tinerii care mor "nelumiti" (necasatoriti) sa fie ingropati in costum de mire (mireasa).

In testamentul ciobanului, inlocuirea mortii cu o nunta apare de doua ori:

a) o data, cand mioara nazdravana va trebui sa le ascunda adevarul celorlalte oi:

b) Versurile vor fi reluate, cu unele modificari, in final, exprimand dorinta ca "maicuta batrana" sa fie protejata, prin inlocuirea realitatii cu viziunea unei nunti feerice.

in ambele fragmente, versul "A cazut o stea" sugereaza moartea (conform conceptiei populare ca fiecare om isi are steaua lui, care cade atunci cand omul se stinge din viata).

Si tot in ambele episoade, feeria care insoteste intoarcerea omului in Univers, este unica: sub lumina sutelor de "siele-facii", natura se transfigureaza, dobandind o frumusete sublima; strajuita de neclintirea solemna a muntilor "mari", "nunta" este insotita de armonii muzicale, ca un ritual sacru, ale carui proportii devin cosmice. ,

in acest fel, prin moarte, omul se intoarce in Universul vesnic, pentru ca numai astfel se poate pastra sublima lui integritate; de aici, frumusetea desavarsita a cadrului care devine imagine a unui Cosmos rascumparat prin jertfa.

La realizarea alegoriei contribuie mai multe mijloace artistice: astfel, metafora "o mandra craiasa/A lumii mireasa" desemneaza moartea, transfigurata, aici, intr-o aparitie luminoasa; enumerarea elementelor naturii care iau parte la contopirea dintre omul muritor si vesnicia celesta; personificarile (brazii si paltinii sunt nuntasi, muntii sunt preoti, pasarile - lautarii); imaginile artistice - de o negrita frumusete - contribuie, si ele, la aceasta alegorie unica in literatura noastra.